

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Návrh zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy
	☒ Materiál legislatívnej povahy
	☐ Transpozícia práva EÚ
Termín začiatku a ukončenia PPK	
Predpokladaný termín predloženia na MPK*	
Predpokladaný termín predloženia na Rokovanie vlády SR*	1.6.2020

2. Definovanie problému
Od 1. júna 2020 budú otvorené jasle, predškolské a školské zariadenia s dobrovoľnou účasťou detí podľa preferencií rodičov a s prihliadnutím na kapacitné možnosti predmetných zariadení. Obdobne budú priebežne otvárané zariadenia sociálnych služieb. Slovenská republika reagovala na rozšírenie pandémie COVID-19 na jej území vyhlásením mimoriadnej situácie, resp. núdzového stavu. Negatívnymi dopadmi tejto mimoriadnej situácie, resp. núdzového stavu sú priamo ovplyvnení zamestnanci ako aj zamestnávateľa. Jedným z riešení je dočasne umožniť predĺženia a opätovné dohodnutia pracovných pomerov na dobu určitú nad rámec existujúceho právneho stavu, ktoré umožní zamestnávateľom ponechať si zamestnancov, ktorých by z dôvodu krízy nezobrali na pracovný pomer na neurčitý čas.
3. Ciele a výsledný stav
Cieľom predloženého návrhu je riešenie dopadov vyhlásenia mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu v súvislosti s pandemiou COVID-19 na území Slovenskej republiky. V oblasti sociálneho poistenia sa navrhuje zavedenie možnosti pokračovania v poberaní tzv. pandemického ošetrovného aj za jún 2020 v prípade, že rodič od 1. júna 2020 neprejaví záujem o zaradenie svojho dieťaťa do jasli, predškolského a školského zariadenia, resp. dieťa nebude umiestnené z kapacitných dôvodov. Obdobne platí pre osoby starajúce sa o odkázané osoby dočasne neumiestnené do zariadení sociálnych služieb. V oblasti pracovnoprávných vzťahov je cieľom návrhu zabezpečenie zachovania pracovných miest. Na základe podnetov od zamestnávateľov, predovšetkým z automobilového priemyslu, za skupinu zamestnancov obzvlášť ohrozenú prepúšťaním (nepredĺžením zmluvy na neurčitý čas) možno považovať zamestnancov s pracovným pomerom na dobu určitú, ktorých pracovný pomer skončí v najbližšej dobe a jeho predĺženie nie je možné z dôvodov podľa § 48 ods. 2 Zákonníka práce. Rovnako sa to týka zamestnancov, ktorých pracovný pomer na dobu určitú sa skončil v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového stavu a už nebol predĺžený. Zamestnávateľa v podnetoch uvádzali, že si v týchto ekonomicky náročných časoch nemôžu dovoliť zamestnať týchto zamestnancov na dobu neurčitú a z toho dôvodu budú nútení ich prepustiť. Tomuto sa je možné

podľa zamestnávateľov vyhnúť legislatívnou úpravou, ktorá počas mimoriadnej situácie a núdzového stavu umožní predĺženie, resp. opätovné uzatvorenie takýchto pracovných pomerov o dobu najviac jedného roka.

4. Dotknuté subjekty

Osoby starajúce sa o deti, osoby starajúce sa o odkázané osoby.
Zamestnávatelia a zamestnanci.

5. Alternatívne riešenia

Vzhľadom na vážnosť situácie je predmetný typ kompenzácie zvažovaný prioritne a nezvažujú sa zásadne odlišné alternatívne riešenia, resp. ponechanie nulového variantu, nakoľko ten by mal významný negatívny vplyv na dotknuté subjekty a potenciálne tiež na zamestnanosť.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov? ☐ Áno ☒ Nie

7. Transpozícia práva EÚ

8. Preskúmanie účelnosti**

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** nepovinné

9. Vplyvy navrhovaného materiálu

Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy	☐ Pozitívne ☐ Áno	☐ Žiadne ☐ Nie	☒ Negatívne ☒ Čiastočne
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP	☒ Pozitívne ☒ Pozitívne	☐ Žiadne ☐ Žiadne	☐ Negatívne ☐ Negatívne
Sociálne vplyvy	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na životné prostredie	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na informatizáciu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho vplyvy služieb verejnej správy na občana	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne

10. Poznámky

Vplyvy na podnikateľské prostredie

Vplyv na podnikateľské prostredie bude pozitívny, pretože podnikateľom zníži riziká dodatočných nákladov, ktoré by mohli vzniknúť s prechodom zamestnancov na pracovný pomer na neurčitý čas. Toto zníženie rizika bude také, že podnikatelia pri voľbe, či osobu ešte zamestnať alebo nie budú intenzívnejšie v tejto situácii zvažovať ponechanie pracovnej sily.

Počet takto udržaných miest nie je možné kvantifikovať, pretože neexistujú údaje o počte pracovných miest, na ktorých sú zamestnanci, u ktorých nemožno už reťaziť pracovný pomer na dobu určitú, u ktorých zamestnávateľ, ak by nebola kríza, skutočne zvažoval, že zamestnanca zoberie na pracovný pomer na neurčitý čas (t.j. že miesto nie je len dočasné). Nie je možné ani predvídať, dokedy bude trvať mimoriadna situácia, a teda v akom časovom rozsahu sa táto výnimka bude realizovať.

Predkladateľ má informácie zo strany zamestnávateľov, ktoré boli zverejnené aj v stanovisku jedného zo sociálnych partnerov na HSR SR 22.5.2020, že k takémuto prehodnocovaniu u zamestnávateľov dochádza.

K sociálnym vplyvom v oblasti sociálneho poistenia

Očakáva sa pozitívny vplyv na hospodárenie dotknutých domácností z dôvodu zabezpečenia príjmu počas starostlivosti o deti alebo odkázané osoby, ktoré neboli umiestnené do príslušných zariadení.

K sociálnym vplyvom v oblasti pracovnoprávných vzťahov

Napriek tomu, že pracovný pomer na dobu určitú je považovaný za menej stabilnú formu zamestnania (trvá len do uplynutia doby), zamestnanec má porovnateľné postavenie ako zamestnanec v pracovnom pomere na neurčitý čas (rozdiely spravidla vychádzajú len z dĺžky „služobnej“ praxe). Z tohto hľadiska navrhované opatrenie by mohlo byť vnímané ako opatrenie aj s negatívnym vplyvom – zamestnancovi nie je ponúknuté pracovné miesto na neurčitý čas ale vzhľadom na krízovú situáciu je otázne, či by zamestnancovi takéto miesto bolo vôbec ponúknuté. V súčasnej situácii teda možno do úvahy brať aj skutočnosť, že pre zamestnanca je lepším riešením ak pracovnoprávny vzťah naďalej pokračuje /hoci na dobu určitú/ ako byť evidovaný na úrade práce a mať problém získať zamestnanie. Z tohto hľadiska pozitívne sociálne vplyvy výrazne prevažujú nad negatívnymi sociálnymi vplyvmi. Zároveň, ak sa situácia zlepší, zamestnanec bude mať možnosť uchádzať sa o pracovný pomer na neurčitý čas u svojho zamestnávateľa.

11. Kontakt na spracovateľa

12. Zdroje

Aktuálne štatistické údaje z nemocenského poistenia.

13. Stanovisko Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK